2026 ABD Ara Seçimleri Sonrasında Küresel Güç Mücadelesi, Enerji Jeopolitiği ve Türkiye'nin Yeni Dönemdeki Konumu

Doç. Dr. Anıl Çağlar ERKAN

Washington'daki Değişim ve Türkiye Açısından Yeni Jeopolitik Dönem

ABD'de 3 Kasım 2026 tarihinde gerçekleştirilen ara seçimler, Amerikan siyasetinde yalnızca Kongrenin siyasi bileşimini değiştiren bir gelişme olmanın ötesinde, yürütme ve yasama organları arasındaki güç ilişkilerinin yeniden şekillenmesine neden olabilecek önemli bir dönüm noktasıdır. Demokratların hem Senato hem de Temsilciler Meclisinde çoğunluğu elde etmesi, Donald Trump'ın ikinci başkanlık döneminin geri kalanında yönetimin siyasi ve kurumsal hareket alanını doğrudan etkileyecek yeni bir denge ortaya çıkarmıştır. Bu sonuç, Amerikan dış politikasının karar alma ve uygulama süreçlerinde kurumsal müzakerenin önemini artırırken Washington'ın küresel ölçekteki stratejik önceliklerini hangi siyasi koşullar altında sürdürebileceği sorusunu da gündeme taşımaktadır.

Seçimlerin önemi, bununla birlikte, ABD'nin iç siyasi dengelerinde meydana gelen değişimle sınırlı değildir. Washington; İran ile yaşanan askerî gerilim, Çin ile derinleşen stratejik rekabet, enerji güvenliği, Avrupa'nın savunma kapasitesi ve NATO'nun geleceği gibi birbirini doğrudan etkileyen çok sayıda meseleyle eş zamanlı olarak karşı karşıyadır. Bu alanlarda Amerikan yönetiminin politika üretme ve uygulama kapasitesi, yalnızca yürütmenin tercihleriyle değil, aynı zamanda iç siyasi uzlaşma ve kurumsal koordinasyonun düzeyiyle de yakından ilişkilidir. Kongrede ortaya çıkan yeni siyasi tablo, söz konusu koordinasyonun daha yoğun bir siyasi müzakere süreci içerisinde yürütülmesini gerektirebilecek bir döneme işaret etmektedir.

Bu gelişmelerin Türkiye açısından taşıdığı önem ise ülkenin uluslararası sistemdeki konumuyla doğrudan bağlantılıdır. Türkiye, uluslararası sistemdeki dönüşümleri yalnızca dışarıdan izleyen bir ülke değildir. Karadeniz'den Doğu Akdeniz'e, Kafkasya'dan Orta Doğu'ya, Avrupa'dan Orta Asya'ya uzanan geniş bir coğrafyada güvenlik, enerji, ticaret ve ulaştırma bağlantılarının kesişim noktasında bulunmaktadır. Bunun yanı sıra son yıllarda geliştirdiği savunma sanayisi kapasitesi, bölgesel diplomatik girişimleri, enerji altyapısı ve çok yönlü dış politika yaklaşımı, Türkiye'nin coğrafi konumunu daha somut bir stratejik güce dönüştürmektedir.

Dolayısıyla 2026 ABD ara seçimlerini Türkiye açısından yalnızca Washington'daki siyasi dengelerin değişmesi üzerinden değerlendirmek, ortaya çıkan jeopolitik sonuçları anlamak bakımından yetersiz kalacaktır. Daha kapsamlı bir değerlendirme, Amerikan küresel liderliğinin iç siyasi ve kurumsal sınırlarının belirginleştiği bir dönemde Türkiye'nin bölgesel ve küresel ölçekte artan stratejik önemini nasıl değerlendirebileceği üzerine kurulmalıdır. Bu çerçevede Türkiye'nin temel meselesi, büyük güçler arasındaki rekabetin sonuçlarına uyum sağlamakla sınırlı değildir. Asıl hedef, sahip olduğu ekonomik, askerî, diplomatik ve teknolojik kapasiteyi kullanarak söz konusu rekabetin şekillenmesinde daha fazla söz sahibi olmaktır.

Amerikan Siyasi Sistemindeki Yeni Denge: Küresel Güç ve İç Siyasi Sınırlar

ABD'deki seçim sonuçlarının dış politika üzerindeki muhtemel etkilerini değerlendirebilmek için öncelikle Amerikan siyasi sisteminde yürütme ve yasama organları arasındaki yetki dağılımını dikkate almak gerekmektedir. Amerikan başkanlık sistemi, başkana güçlü yürütme

yetkileri tanımakla birlikte Kongreye bütçe, atama, denetim ve mevzuat oluşturma süreçlerinde önemli sorumluluklar yüklemektedir. Bu nedenle başkanın siyasi partisinin Kongrede çoğunluğu kaybetmesi, yürütmenin anayasal yetkilerini ortadan kaldırmamakta; ancak başkanın politika önceliklerini uygulamaya dönüştürmesini daha karmaşık bir siyasi ve kurumsal sürece bağlayabilmektedir. Demokratların her iki kanatta da çoğunluğu elde etmesi, Trump yönetiminin ikinci döneminin geri kalanında daha yoğun bir yasama denetimi ve siyasi müzakere ortamında hareket etmesine yol açabilecek niteliktedir.

Bu yeni tablonun özellikle askerî operasyonların finansmanı, savunma harcamaları, dış yardımlar ve federal kurumların bütçeleri üzerinde etkili olması beklenebilir. Temsilciler Meclisinin denetim ve soruşturma yetkileri ile Senatonun atama ve onay süreçlerindeki rolü, Trump yönetiminin dış politika tercihlerinin uygulanma koşullarını doğrudan etkileyebilecek kurumsal araçlar sunmaktadır. Dolayısıyla ortaya çıkan durum, Amerikan dış politikasında ani ve köklü bir değişimden ziyade, karar alma süreçlerinin daha fazla siyasi denetime ve kurumsal müzakereye tabi olabileceğini göstermektedir.

Bu noktada ABD'nin askerî ve ekonomik kapasitesi ile söz konusu kapasiteyi küresel ölçekte tutarlı bir stratejiye dönüştürebilme yeteneği arasında ayrım yapmak önemlidir. Bir devletin uluslararası sistemdeki ağırlığı, yalnızca sahip olduğu kaynaklarla değil, bu kaynakları ne ölçüde koordineli, öngörülebilir ve sürdürülebilir biçimde kullanabildiğiyle de belirlenmektedir. Bu açıdan Amerikan iç siyasetindeki kutuplaşma ve yürütme ile yasama organları arasındaki ayrışma, Washington'ın uluslararası taahhütlerinin sürekliliği konusunda hem müttefikleri hem de rakipleri açısından yeni değerlendirmeleri beraberinde getirebilir.

Söz konusu belirsizlik ortamı, Türkiye gibi kendi bölgesel kapasitesine sahip ülkelerin stratejik önemini de artırmaktadır. Büyük güçlerin karar alma süreçlerinde yaşanan belirsizlikler, bölgesel sorunların çözümünde yerel kapasitesi, diplomatik erişimi ve askerî imkânları bulunan aktörlerin hareket alanını genişletebilmektedir. Türkiye'nin son yıllarda izlediği çok yönlü dış politika yaklaşımı bu bağlamda önem kazanmaktadır. Ankara'nın farklı güç merkezleriyle ilişkilerini sürdürebilmesi, bölgesel krizlerde diplomatik temas kanallarını açık tutması ve kendi güvenlik önceliklerini bağımsız biçimde tanımlaması, değişen uluslararası ortamda önemli bir stratejik avantaj sağlamaktadır.

Amerikan siyasetindeki yeni denge, Türkiye'nin sahip olduğu bu avantajın önemini özellikle Orta Doğu'da daha görünür hâle getirmektedir. Zira bölgedeki askerî ve siyasi gelişmeler, yalnızca Washington'ın dış politika önceliklerini değil, aynı zamanda küresel enerji güvenliğini ve bölgesel güç dağılımını da etkilemektedir. Bu çerçevede İran ile yaşanan askerî gerilim, Amerikan yönetiminin bölgesel politikasının sınırlarını ortaya koyarken Türkiye'nin güvenlik ve enerji denklemindeki konumunu da yeniden değerlendirmeyi gerekli kılmaktadır.

İran Savaşı ve Hürmüz Boğazı: Türkiye'nin Bölgesel Güvenlik ve Enerji Denklemindeki Önemi

İran ile yaşanan askerî gerilim, Orta Doğu'daki güç dengelerini etkilemesinin yanı sıra küresel enerji sisteminin yapısal kırılganlıklarını da açığa çıkarmaktadır. Bu kırılganlığın en belirgin biçimde gözlemlendiği alanlardan biri Hürmüz Boğazı'dır. Dünya enerji ticaretinin önemli geçiş noktalarından biri olan boğaz, bölgesel çatışmaların küresel ekonomik sonuçlar

üretebildiği stratejik bir konuma sahiptir. Boğazda ortaya çıkabilecek güvenlik sorunları, petrol arzının sürekliliğini, uluslararası taşımacılık maliyetlerini ve enerji fiyatlarını doğrudan etkileyebilecek kapasitededir.

ABD'nin önemli bir enerji üreticisi olması, Hürmüz Boğazı kaynaklı risklerden bütünüyle bağımsız olduğu anlamına gelmemektedir. Petrol fiyatlarının uluslararası piyasalarda belirlenmesi, küresel arz beklentilerindeki değişimlerin Amerikan ekonomisine de yansımasına neden olmaktadır. Bu nedenle İran ile yaşanan çatışma, Trump yönetimi açısından yalnızca askerî ve diplomatik bir mesele değil, aynı zamanda enerji fiyatları ve yaşam maliyetleri üzerinden iç politikayı etkileyen bir sorun niteliği taşımaktadır. Demokratların Kongrede çoğunluğu elde etmesi de askerî operasyonların maliyeti, hukuki dayanakları ve diplomatik çözüm seçenekleri üzerindeki tartışmaların yoğunlaşmasına yol açabilir.

Bununla birlikte Amerikan iç siyasetindeki değişimin İran politikasında kendiliğinden bir yumuşamaya neden olacağı sonucuna varılmamalıdır. İran'ın nükleer programı, bölgesel nüfuzu ve İsrail'in güvenliği, Washington'da partiler üstü bir stratejik gündem oluşturmaktadır. Dolayısıyla seçim sonuçlarının İran politikasına olası etkisini değerlendirirken temel mesele, Amerikan yönetiminin bölgesel politikalarının yönünün bütünüyle değişmesinden ziyade, bu politikaların hangi siyasi ve ekonomik maliyetlerle sürdürülebileceğidir.

İran merkezli gelişmelerin Türkiye açısından taşıdığı anlam da bu çok boyutlu güvenlik ve enerji çerçevesinde ele alınmalıdır. Türkiye, Orta Doğu'daki istikrarsızlığın doğrudan etkilerini hissedebilecek bir ülke olmakla birlikte, bölgesel güvenlik ve enerji bağlantılarının yeniden şekillenmesinde önemli bir rol üstlenebilecek kapasiteye de sahiptir. İran, Irak, Körfez ülkeleri, Kafkasya ve Avrupa ile kurduğu ilişkiler, Türkiye'ye farklı diplomatik kanalları eş zamanlı kullanabilme imkânı sağlamaktadır.

Bu çerçevede Türkiye'nin stratejik avantajı, herhangi bir bölgesel aktörün politikalarına bağımlı olmadan kendi ulusal çıkarlarını esas alan bir denge politikası yürütebilmesidir. Bölgesel krizlerin derinleşmesi karşısında Türkiye'nin temel önceliği, çatışmaların ülkeye yansıyabilecek güvenlik ve ekonomik maliyetlerini sınırlandırmak, diplomatik çözüm kanallarının açık tutulmasına katkı sağlamak ve enerji arzının sürekliliğini güvence altına alacak alternatif bağlantıları geliştirmek olmalıdır.

Özellikle Hürmüz Boğazı'nda ortaya çıkabilecek riskler, alternatif enerji güzergâhlarının ve altyapı yatırımlarının stratejik değerini artırmaktadır. Küresel enerji sisteminin belirli deniz geçişlerine bağımlılığı, alternatif boru hatlarının, depolama tesislerinin ve bölgesel enerji bağlantılarının önemini daha belirgin hâle getirmektedir. Türkiye'nin coğrafi konumu ve mevcut enerji altyapısı, bu dönüşüm sürecinde ülkeyi yalnızca bir transit güzergâh olmaktan çıkararak Avrupa ile Orta Doğu arasındaki enerji güvenliğinin önemli bileşenlerinden biri hâline getirebilir. Bu potansiyelin somut bir stratejik güce dönüştürülmesi ise Türkiye'nin enerji jeopolitiğindeki rolünü nasıl geliştireceğiyle doğrudan ilişkilidir.

Türkiye'nin Enerji Jeopolitiğindeki Yükselen Konumu: Coğrafi Avantajdan Stratejik Güce

Küresel enerji güvenliğinde yaşanan dönüşüm, Türkiye'nin jeopolitik konumunun enerji politikaları bakımından yeniden değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır. Türkiye, enerji

kaynaklarının önemli bölümünün üretildiği Orta Doğu, Hazar Havzası ve Rusya ile bu kaynakların yoğun biçimde tüketildiği Avrupa arasında yer almaktadır. Bu coğrafi konum, ülkeye yalnızca bir geçiş güzergâhı olma avantajı sağlamamakta; aynı zamanda enerji arzının çeşitlendirilmesi ve bölgesel bağlantıların güçlendirilmesi bakımından stratejik bir rol üstlenme imkânı sunmaktadır.

Türkiye'nin bu alandaki konumunu somutlaştıran başlıca unsurlar arasında TANAP ve TürkAkım gibi doğal gaz altyapıları bulunmaktadır. Söz konusu projeler, Türkiye'nin bölgesel enerji akışları içerisindeki yerini güçlendiren önemli altyapı yatırımlarıdır. Bunlara depolama kapasitesinin geliştirilmesi, LNG altyapısı, limanlar, elektrik bağlantıları ve Orta Koridor üzerinden ilerleyen ulaştırma ağları da eklendiğinde Türkiye'nin enerji ve lojistik alanındaki stratejik ağırlığı daha geniş bir çerçevede ortaya çıkmaktadır.

Bununla birlikte Türkiye'nin enerji jeopolitiğindeki hedefi, enerji kaynaklarının yalnızca kendi topraklarından geçmesini sağlamakla sınırlı kalmamalıdır. Daha kapsamlı hedef, enerji kaynaklarının ticaretinin yapıldığı, depolandığı, dağıtıldığı ve bölgesel piyasalara yönlendirildiği bir enerji merkezi hâline gelmektir. Böyle bir konum, Türkiye'nin yalnızca transit gelirlerini artırmakla kalmayacak, aynı zamanda Avrupa'nın ve çevre bölgelerin enerji güvenliğinde daha etkili bir aktör olmasını sağlayacaktır.

Bu hedefe ulaşılması, mevcut enerji altyapısının geliştirilmesinin yanı sıra enerji piyasalarının derinleştirilmesini, depolama ve gazlaştırma kapasitesinin artırılmasını, elektrik enterkonneksiyonlarının güçlendirilmesini ve farklı tedarikçilerle uzun vadeli iş birliklerinin kurulmasını gerektirmektedir. Türkiye'nin enerji politikasında kaynak çeşitliliği kadar güzergâh çeşitliliğine de önem vermesi, dış politikada daha güçlü bir pazarlık kapasitesi oluşturacaktır.

Enerji güvenliğinin giderek daha fazla jeopolitik rekabetin konusu hâline gelmesi, Türkiye'nin Avrupa ile ilişkilerinde de yeni bir stratejik zemin oluşturmaktadır. Avrupa'nın enerji arzını çeşitlendirme ihtiyacı, Türkiye'nin mevcut altyapısını ve bölgesel bağlantılarını daha değerli kılmaktadır. Bu gelişme, Ankara'ya Avrupa ile ilişkilerinde enerji güvenliğini daha kapsamlı bir iş birliği gündemine dönüştürme imkânı sunmaktadır.

Öte yandan küresel enerji sistemindeki dönüşüm, enerji jeopolitiğinin kapsamını petrol ve doğal gazın ötesine taşımaktadır. Yenilenebilir enerji teknolojileri, elektrikli araçlar, bataryalar, hidrojen sistemleri ve savunma sanayisi, kritik minerallere ve ileri malzemelere erişimi stratejik bir zorunluluk hâline getirmektedir. Bu nedenle Türkiye'nin enerji alanındaki konumunu kalıcı bir güce dönüştürmesi, yalnızca enerji altyapısını geliştirmesine değil, aynı zamanda yeni enerji teknolojilerinin üretim ve tedarik zincirlerinde de etkinlik kazanmasına bağlıdır. Bu durum, enerji güvenliği ile teknoloji ve sanayi politikalarının giderek daha fazla iç içe geçtiği ABD-Çin rekabetini Türkiye açısından da önemli bir gündem hâline getirmektedir.

ABD-Çin Rekabeti ve Kritik Mineraller: Türkiye'nin Jeoekonomik Güç Potansiyeli

ABD ile Çin arasındaki stratejik rekabet, uluslararası sistemin ekonomik ve teknolojik yapısını dönüştüren temel dinamiklerden biridir. Söz konusu rekabet, artık yalnızca ticaret hacmi, gümrük tarifeleri veya askerî kapasite üzerinden yürütülmemektedir. Yarı iletkenler, yapay zekâ, batarya teknolojileri, nadir toprak elementleri ve diğer kritik mineraller, devletlerin ekonomik güvenliğini ve teknolojik bağımsızlığını belirleyen stratejik alanlara dönüşmüştür.

Böylece teknoloji üretimi ve kritik ham madde tedariki, geleneksel ekonomik rekabetin ötesinde, devletlerin uluslararası sistemdeki konumunu etkileyen jeoekonomik güç unsurları hâline gelmiştir.

Bu rekabetin önemli boyutlarından biri, Çin'in nadir toprak elementleri, grafit ve diğer stratejik minerallerin işlenmesi ve rafinajında sahip olduğu güçlü konumdur. Bu durum, ABD ve müttefikleri açısından önemli bir tedarik bağımlılığı yaratmaktadır. Söz konusu bağımlılığın azaltılması ise yalnızca yeni maden sahalarının işletmeye açılmasıyla mümkün değildir. Madencilikten rafinaja, ileri malzeme üretiminden teknoloji geliştirmeye kadar uzanan bütün değer zincirinde alternatif üretim ve işleme kapasitesinin oluşturulması gerekmektedir.

Washington'daki siyasi değişim, ABD'nin Çin karşısındaki stratejik rekabetini sona erdirmeyecektir. Aksine, iki parti arasındaki yöntem farklılıklarına rağmen kritik teknolojiler ve tedarik zincirleri üzerindeki rekabetin devam etmesi beklenmelidir. Bu durum, sanayi altyapısı, coğrafi bağlantı kapasitesi ve gelişen teknoloji ekosistemi bulunan Türkiye gibi ülkeler için yeni bir jeoekonomik hareket alanı oluşturmaktadır.

Türkiye'nin bu alandaki potansiyeli yalnızca sahip olduğu maden rezervlerinden kaynaklanmamaktadır. Sanayi üretim kapasitesi, Avrupa ve Asya pazarlarına erişimi, limanları, lojistik altyapısı ve bölgesel ticaret bağlantıları, kritik minerallerin işlenmesi ve ileri malzeme üretimi bakımından önemli avantajlar sunmaktadır. Ancak bu avantajların stratejik değere dönüşebilmesi için Türkiye'nin yalnızca ham madde tedarikçisi konumunda kalmaması gerekmektedir. İşleme, rafinaj, teknoloji geliştirme ve nihai ürün üretimi alanlarında daha yüksek bir kapasite oluşturulması, Türkiye'nin uluslararası değer zincirlerindeki konumunu güçlendirecektir.

Özellikle batarya teknolojileri, elektrikli araçlar, yenilenebilir enerji sistemleri, elektrolizörler ve savunma sanayisi açısından kritik öneme sahip minerallerde yerli üretim ve işleme kapasitesinin geliştirilmesi, Türkiye'nin dışa bağımlılığını azaltabilecek önemli bir adımdır. Aynı zamanda bu kapasite, ülkenin uluslararası tedarik zincirlerinde daha güçlü bir konum elde etmesini sağlayabilir. Böylece Türkiye, büyük güçlerin kritik mineral rekabetinde yalnızca alternatif bir tedarik güzergâhı olarak değil, stratejik bir üretim ve teknoloji ortağı olarak da öne çıkabilir.

Bu süreçte Türkiye'nin izlemesi gereken yaklaşım, ABD-Çin rekabetini iki taraf arasında zorunlu bir tercih olarak değerlendirmek olmamalıdır. Türkiye, kendi ulusal çıkarları doğrultusunda farklı pazarlara erişimini koruyarak, teknoloji transferi ve ortak yatırım imkânlarını çeşitlendirerek ve yerli sanayi kapasitesini geliştirerek çok yönlü bir jeoekonomik strateji izleyebilir. Böyle bir yaklaşım, yalnızca ekonomik ilişkilerin çeşitlendirilmesine değil, aynı zamanda stratejik özerkliğin ekonomik ve teknolojik temellerinin güçlendirilmesine de katkı sağlayacaktır.

Türkiye'nin ekonomik ve teknolojik kapasitesindeki gelişim, aynı zamanda askerî ve diplomatik gücünün sürdürülebilirliği bakımından da belirleyicidir. Çünkü kritik mineraller, ileri malzemeler ve enerji teknolojileri alanında elde edilecek kazanımlar, savunma sanayisinin üretim kapasitesini ve teknolojik bağımsızlığını da doğrudan ilgilendirmektedir. Bu nedenle

Türkiye'nin jeoekonomik konumunu değerlendirirken enerji ve kritik mineral politikalarının yanı sıra savunma sanayisi ve NATO içerisindeki rolünü de birlikte ele almak gerekmektedir.

NATO ve Savunma Sanayisi: Türkiye'nin Vazgeçilmez Stratejik Konumu

Türkiye'nin uluslararası sistemdeki ağırlığını artıran temel unsurlardan biri, güvenlik alanında sahip olduğu askerî kapasite ve jeopolitik konumdur. Karadeniz, Doğu Akdeniz, Orta Doğu ve Avrupa güvenliğinin kesişim noktasında bulunan Türkiye, NATO'nun güney ve doğu kanatları açısından önemli bir müttefiktir. Bununla birlikte Türkiye'nin ittifak içerisindeki önemi yalnızca coğrafi konumundan kaynaklanmamaktadır. Askerî kapasitesi, operasyonel tecrübesi, savunma sanayisindeki gelişimi ve bölgesel diplomatik ilişkileri de bu konumu destekleyen temel unsurlardır.

Rusya-Ukrayna savaşı sonrasında Karadeniz güvenliğinin artan önemi, Orta Doğu'daki gelişmeler ve Avrupa'nın savunma kapasitesini güçlendirme arayışı, Türkiye'nin NATO içerisindeki stratejik değerini daha görünür hâle getirmiştir. Türkiye'nin Karadeniz'deki güvenlik dengelerine katkısı, Boğazlar üzerindeki hukuki ve stratejik konumu, bölgesel krizlerde diplomatik temas kanallarını açık tutabilmesi ve savunma sanayisinde kaydettiği ilerleme, ülkenin ittifak içerisindeki önemini artıran unsurlardır.

Bu stratejik konumun önemli bir tamamlayıcısı da Türkiye'nin savunma sanayisinde son yıllarda geliştirdiği yerli üretim kapasitesidir. İnsansız hava araçları, elektronik harp sistemleri, mühimmat, deniz platformları, kara sistemleri ve farklı savunma teknolojilerinde elde edilen gelişmeler, Türkiye'nin yalnızca kendi savunma ihtiyaçlarını karşılayan bir ülke olmanın ötesine geçmesini sağlamaktadır. Bu kapasite, Türkiye'yi uluslararası savunma pazarında etkin bir üretici ve tedarikçi konumuna taşırken dış politika araçlarını da çeşitlendirmektedir. Dolayısıyla savunma sanayisindeki gelişim, Türkiye'nin güvenlik alanındaki stratejik bağımsızlığını güçlendiren temel unsurlardan biri olarak değerlendirilebilir.

Bu çerçevede Türkiye-ABD ilişkilerinin geleceğinin de değişen uluslararası ve kurumsal koşullar dikkate alınarak ele alınması gerekmektedir. F-16 ve F-35 süreçleri, savunma sanayisi iş birliği, yaptırımlar ve Suriye politikası gibi başlıklar iki ülke arasındaki ilişkilerde önemini korumaktadır. Bununla birlikte Türkiye'nin Washington ile ilişkilerini yalnızca bu sorun alanları üzerinden tanımlamak, mevcut stratejik kapasitesini ve iki ülke arasındaki ortak çıkar alanlarını yeterince yansıtmamaktadır.

Türkiye, ABD ile ilişkilerinde NATO müttefikliğini, bölgesel güvenlik kapasitesini ve savunma sanayisindeki gelişimini temel alan daha dengeli bir diplomatik yaklaşım izleyebilir. Bu yaklaşımın etkili olabilmesi için Beyaz Saray ile yürütülen ilişkilerin yanı sıra Senato ve Temsilciler Meclisindeki ilgili komisyonlarla kurumsal temasların da geliştirilmesi önem taşımaktadır. Türkiye'nin güvenlik önceliklerinin, bölgesel tehdit değerlendirmelerinin ve savunma sanayisi hedeflerinin Amerikan karar alma mekanizmalarına doğrudan aktarılması, ikili ilişkilerin daha gerçekçi ve sürdürülebilir bir zeminde yürütülmesine katkı sağlayacaktır.

Buradaki temel yaklaşım, Türkiye'nin ittifak ilişkilerini korurken kendi ulusal güvenlik önceliklerinden taviz vermeyen bir stratejik denge oluşturmasıdır. Türkiye'nin NATO içerisindeki rolü, yalnızca ittifak kararlarına uyum sağlayan bir müttefik olarak değil, bölgesel güvenliğe katkı sunan ve sahip olduğu kapasiteyle ittifakın hareket alanını genişleten bir aktör

olarak değerlendirilmelidir. Bu yaklaşım, Türkiye'nin askerî kapasitesini diplomatik etkinlikle birleştirmesinin yanı sıra uluslararası sistemde daha bağımsız ve etkili bir konum elde etmesinin de temelini oluşturmaktadır.

Türkiye'nin Stratejik Özerkliği: Bölgesel Güçten Küresel Etkiye

Washington'daki siyasi değişim, Orta Doğu'daki gelişmeler, ABD-Çin rekabeti ve Avrupa'nın güvenlik arayışları birlikte değerlendirildiğinde, uluslararası sistemde belirsizliklerin arttığı bir dönemden geçildiği görülmektedir. Ancak bu belirsizlikler yalnızca yeni riskler üretmemekte, aynı zamanda kendi kapasitesini geliştiren ülkeler için yeni hareket alanları da oluşturmaktadır. Türkiye'nin bu süreçteki en önemli avantajlarından biri, farklı coğrafyalarda eş zamanlı diplomatik, ekonomik ve güvenlik ilişkileri yürütebilme imkânına sahip olmasıdır.

Bununla birlikte Türkiye'nin stratejik özerklik anlayışı, herhangi bir güç merkezinden tamamen bağımsız hareket etmek gibi gerçekçi olmayan bir hedef üzerine kurulmamalıdır. Daha uygulanabilir bir yaklaşım, farklı aktörlerle ilişkilerini sürdürebilen; ancak temel ulusal çıkarları ve güvenlik öncelikleri konusunda kendi karar alma kapasitesini koruyabilen bir dış politika anlayışının benimsenmesidir. Böyle bir yaklaşım, Türkiye'nin ABD, Avrupa Birliği, Rusya, Çin, Körfez ülkeleri ve Türk dünyasıyla ilişkilerini birbirinin alternatifi olarak değil, farklı stratejik alanlarda birbirini tamamlayabilecek ilişkiler olarak değerlendirmesine imkân tanımaktadır.

Stratejik özerkliğin sürdürülebilir olması ise dış politika tercihleriyle sınırlı değildir. Bu yaklaşımın ekonomik, teknolojik ve kurumsal temellerle desteklenmesi gerekmektedir. Enerji altyapısının güçlendirilmesi, kritik minerallerde yerli işleme ve rafinaj kapasitesinin geliştirilmesi, savunma sanayisinde ileri teknolojilere yatırım yapılması, ulaştırma ve lojistik bağlantılarının çeşitlendirilmesi ve diplomatik kurumların etkinliğinin artırılması, Türkiye'nin stratejik özerkliğini somutlaştıracak temel alanlardır.

Bu unsurların birbirini tamamlayan bir bütün olarak değerlendirilmesi, Türkiye'nin jeopolitik konumunu daha geniş bir jeoekonomik güce dönüştürme potansiyelini de ortaya koymaktadır. Nitekim Türkiye'nin Orta Koridor üzerinden Asya ile Avrupa arasındaki ticaret bağlantılarında oynayabileceği rol, enerji koridorları ve savunma sanayisi kapasitesiyle birlikte ele alındığında daha kapsamlı bir stratejik çerçeve sunmaktadır. Türkiye, yalnızca enerji ve ticaret akışlarının geçtiği bir ülke değil, bu akışların güvenliğini ve sürekliliğini sağlayan altyapıların geliştirildiği, üretim ve lojistik faaliyetlerinin bütünleştiği bir bölgesel merkez olma potansiyeline sahiptir.

Ancak bu potansiyelin gerçekleşmesi, Türkiye'nin büyük güçler arasındaki rekabeti kendi lehine yönetebilmesine bağlıdır. Bunun için dış politikada öngörülebilirliğin, ekonomi politikalarında sürdürülebilirliğin, sanayide teknolojik derinleşmenin ve güvenlik alanında caydırıcılığın eş zamanlı olarak geliştirilmesi gerekmektedir. Bu unsurların birbirini desteklediği bir stratejik yaklaşım, Türkiye'nin uluslararası sistemde yalnızca coğrafi konumu nedeniyle dikkate alınan bir ülke olmaktan çıkarak, sahip olduğu kapasite ve ürettiği çözümler nedeniyle tercih edilen bir ortak hâline gelmesini sağlayabilir.

Yeni Küresel Dengelerde Türkiye'nin Stratejik Ağırlığı

2026 ABD ara seçimleri, Amerikan dış politikasının üretildiği kurumsal mekanizmada önemli bir değişime işaret etmektedir. Demokratların Kongrenin iki kanadında çoğunluğu elde etmesi, Trump yönetiminin dış politika ve ekonomi politikalarını daha yoğun bir yasama denetimi altında yürütmesini gerektirebilecek yeni bir siyasi ortam yaratmıştır. Bununla birlikte bu gelişme, ABD'nin küresel güç kapasitesinin sona erdiği veya Amerikan dış politikasının temel stratejik önceliklerinin bütünüyle değişeceği anlamına gelmemektedir. Asıl önemli olan, Amerikan gücünün hangi siyasi ve kurumsal koşullar altında kullanılabileceğinin yeniden tartışmaya açılmasıdır.

Bu dönüşüm, uluslararası sistemde bölgesel aktörlerin önemini artıran daha geniş bir sürecin parçası olarak değerlendirilmelidir. Büyük güçler arasındaki rekabetin derinleştiği, enerji ve teknoloji tedarik zincirlerinin güvenliğinin ön plana çıktığı, askerî ve ekonomik araçların giderek daha fazla iç içe geçtiği günümüz koşullarında, bölgesel kapasiteye sahip ülkelerin stratejik değeri yükselmektedir. Türkiye de coğrafi konumu, ekonomik potansiyeli, askerî kapasitesi ve diplomatik ilişkileriyle bu süreçte öne çıkan ülkelerden biridir.

Türkiye'nin jeopolitik konumu, enerji altyapısı, savunma sanayisi, diplomatik ilişkileri ve Avrasya ile Avrupa arasındaki bağlantı kapasitesi, ülkeye uluslararası sistemde önemli bir hareket alanı sunmaktadır. İran merkezli gelişmeler, Türkiye'nin bölgesel güvenlik ve enerji politikalarındaki rolünü öne çıkarırken ABD-Çin rekabeti, kritik mineraller ve ileri teknoloji alanlarında yeni üretim ve yatırım fırsatları yaratmaktadır. NATO'nun geleceği ve Avrupa güvenliğine ilişkin tartışmalar ise Türkiye'nin askerî ve stratejik önemini daha görünür kılmaktadır. Böylece enerji, teknoloji, savunma ve diplomasi alanları, Türkiye'nin uluslararası sistemdeki konumunu güçlendirebilecek birbirini tamamlayan stratejik unsurlar olarak öne çıkmaktadır.

Bu nedenle Türkiye'nin önündeki temel hedef, değişen küresel dengelere uyum sağlayan bir ülke olmanın ötesine geçerek bu dengelerin oluşumunda etkili bir aktör hâline gelmektir. Türkiye, sahip olduğu coğrafi avantajı enerji ve lojistik kapasiteyle, askerî gücünü savunma sanayisiyle, diplomatik etkinliğini ekonomik iş birlikleriyle ve stratejik özerkliğini teknolojik bağımsızlıkla desteklediği ölçüde uluslararası sistemdeki ağırlığını artıracaktır.

Washington'daki siyasi değişim, Türkiye açısından yeni bir bağımlılık ilişkisi kurma veya büyük güçlerden birinin yanında konumlanma zorunluluğu yaratmamaktadır. Aksine, Türkiye'nin farklı güç merkezleriyle ilişkilerini kendi ulusal çıkarları doğrultusunda çeşitlendirmesi ve bölgesel kapasitesini küresel ölçekte bir etkiye dönüştürmesi için yeni bir stratejik ortam sunmaktadır. Bu ortamın değerlendirilmesi, Türkiye'nin dış politika tercihlerini ekonomik ve teknolojik kapasitesiyle desteklemesine ve bölgesel gelişmeler karşısında kendi önceliklerini belirleyebilen bir aktör olarak hareket etmesine bağlıdır.

Sonuç olarak 2026 ara seçimleri, Amerikan hegemonyasının sona erdiğini değil, küresel liderliğin iç siyasi ve kurumsal sınırlarının daha görünür hâle geldiğini göstermektedir. Bu gelişmelerin Türkiye açısından temel anlamı, küresel güç merkezlerinin kendi iç siyasi ve stratejik öncelikleriyle meşgul olduğu bir dönemde Ankara'nın kendi kapasitesini daha etkin kullanabilme imkânına sahip olmasıdır. Türkiye'nin önündeki fırsat, yalnızca değişen

uluslararası dengelerden yararlanmak değil, ekonomik, askerî, teknolojik ve diplomatik gücünü geliştirerek yeni dönemin kurucu aktörlerinden biri olmaktır.

Türkiye'nin stratejik hedefi, değişen dünya düzeninde kendisine yer aramak değil, sahip olduğu kapasiteyle bu düzenin şekillenmesinde söz sahibi olmaktır.